Článkov: 6 5. november 2026

Svet potrebuje vedu . . . 2

Tlač, Miau, 4. 11. 2026

Vo voľbách kandidovali aj členovia košických občianskych hliadok. Uspeli len dvaja . . . 6

Online, nasekosice.sk, 4. 11. 2026, 10:12

UPJŠ RUN prispel k vybaveniu nemocnice v Košiciach . . . 9

Online, nasekosice.sk, 4. 11. 2026, 12:24

Hľadá sa riešenie mestských častí v Košiciach . . . 9

Televízia - STVR 24, Správy RTVS z regiónov, 4. 11. 2026, 18:29

Súhrn výsledkov zo dňa 4. 11. 2026 . . . 10

Online, hockeyslovakia.sk, 4. 11. 2026, 21:15

Kde hrozí vážny nedostatok lekárov? . . . 11

Tlač, Zdravotnícke noviny, 5. 11. 2026

Svet potrebuje vedu

4. 11. 2026, Zdroj: **Miau**, Strán: 82, 83, 84, 85, 86, 87, Vydavateľ: **MEDIAGE, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Lekárska fakulta UPJŠ, Prírodovedecká fakulta UPJŠ**
Dosah: **16 000** GRP: **0,36** OTS: **0,00** AVE: **24000 EUR**

Svet potrebuje vedu

veda potrebuje ženy

Hoci sú ženy vo vede stále viditeľnejšie, neznamená to, že by už prekonali všetky bariéry a úskalia, na ktoré vo výskumnej sfére narážajú. Zeny sú pre vedu nenahraditeľné a podporiť ich v pracovnej kariére pomáha aj Program ĽOréal - UNESCO Pre ženy vo vede. Ako zdôraznila predsedníčka poroty profesorka RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc., jeho tri tohtoročné laureátky riešia rozdielne témy, no všetky sú zamerané nielen na získanie poznatkov vo svojom odbore, ale aj, čo je mimoriadne dôležité, na ich neskoršie využitie v praxi.

Mgr. Iryna Zabaikma, PhD.

Katedra matematickej analýzy a numerickej matematiky / Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave

O čom je moja práca: Dnešné jednobunkové technológie umožňujú sledovať aktivitu génov priamo v jednotlivých bunkách, no ich výstupy nie sú dokonalým obrazom reality. Experiment často zachytí iba časť molekúl, ktoré sa v bunke skutočne nachádzajú. To je zásadný problém, pretože nesprávne odhadnuté parametre môžu viesť k mylnej interpretácii toho, ako napríklad bunky reagujú na signály, stres alebo liečbu. Náš projekt prináša matematický stochastický rámec, ktorý ukáže, ako neúplné meranie deformuje pozorované dáta a kedy možno toto skreslenie systematicky korigovať. Namiesto toho, aby sa technický šum považoval len za nežiaducu chybu, projekt ho opisuje ako súčasť meracieho procesu, ktorú možno matematicky analyzovať. Výsledkom bude spoľahlivejší spôsob interpretácie dát.

Odmalička v šľapajach vedy: Prvýkrát som sa s prírodnými vedami stretla, keď som ako dieťa našla nezvyčajného chrobáčika. Moja babička, biologická a učiteľka, mi povedala, že si o ňom môžem prečítať v Živote zvierat. Neupřesnila ale, že ide o sedemzväzkovú zbierku odborných kníh. Najväčší vplyv na mňa však mali rodičia, najmä otec, ktorý vždy podporoval moju zvedavosť. Najprv trpezlivo odpovedal na moje otázky a keď už odpoveď nestačila, kúpil mi knihu alebo encyklopédiu a ukázal mi, kde si môžem nájsť viac. Nenaučil ma teda len konkrétne odpovede, ale aj to, že nevedieť niečo je v poriadku, ak človek vie, ako odpoveď hľadať. Na technickom gymnáziu ma veľmi bavila matematika a informatika, chodila som na olympiády a robila rôzne projekty. Zároveň som navštevovala umeleckú školu a predstavovala si, že budem umelkyňou alebo spisovateľkou. V istom zmysle som spisovateľkou aj dnes, len namiesto románov píšem vedecké články. Keď prišiel čas vybrať si vysokú školu, po dlhších rozhovoroch s tatinom som sa rozhodla pre aplikovanú matematiku. Počas štúdia v Kyjeve aj v Bratislave som mala šťastie na skvelých vyučujúcich, ktorí nám ukazovali nielen matematiku samotnú, ale aj to, čo všetko dokáže opisovať a vysvetľovať. Na bakalárskom štúdiu som ešte nemala jasnú predstavu o svojej budúcnosti. Po prestupe na magisterské štúdium som však stretla docenta Pavla Bokesa a začala pod jeho vedením písať diplomovú prácu. Vtedy mi už bolo jasné, že chcem zostať vo vede. Od puberty som vlastne vedela jedno: chcem robiť niečo, čo ma bude inšpirovať a z čoho mi budú „horieť oči". Včom je moja práca výnimočná: Najväčší význam môjho výskumu vidím v tom, že môže pomôcť správnejšie interpretovať biologické dáta. Dnes už vieme získať obrovské množstvo informácií z jednotlivých buniek, ale ak nezohľadníme, že experiment zachytí iba časť reality, môžeme z dát vyvodiť nesprávne závery o fungovaní buniek, o vzniku ochorení alebo o ich reakcii na liečbu. Výsledkom nášho projektu bude nielen model riešiaci jeden konkrétny problém, ale všeobecnejší matematický rámec, ktorý opíše, ako neúplné meranie mení pozorované dáta a do akej miery sa dá toto skreslenie korigovať. Ďalším krokom je preniesť tieto výsledky do podoby softvérových nástrojov použiteľných pri reálnych experimentálnych dátach. Biológovia by tak mohli spoľahlivejšie odhadovať biologické parametre a lepšie rozlišovať medzi skutočnou zmenou v bunke a artefaktom merania. Práve v tom vidím hlavný cieľ: aby matematika neostala len teoretickým opisom, ale stala sa praktickým nástrojom pri interpretácii biologickej reality. Čo ma veda naučila: Hoci pracujem v takej presnej vede, akou je matematika, osobné skúsenosti aj vedecká komunita ma naučili byť flexibilnejšou a pozerať sa na veci z rôznych uhlov. Naučila som sa kľúčovej zručnosti: priznať, že niečomu nerozumiem a poprosiť o vysvetlenie alebo pomoc. Vo svojom výskume pracujem so stochastickými modelmi, teda s modelmi,

ktoré zahŕňajú náhodnosť. Práve pri nich človek dobre

vidí, že náhodnosť ešte neznamená chaos. Jednotlivý výsledok môže byť nepredvídateľný, ale pri pohľade na celý proces sa často objavia veľmi jasné zákonitosti. To ovplyvnilo aj spôsob, akým premýšľam o bežnom živote.

Veľa vecí nevieme kontrolovať ani presne predpovedať, no môžeme rozumieť tendenciám, možnostiam a tomu, čo je viac či menej pravdepodobné. Asi aj preto dnes lepšie prijímam neistotu a menej sa snažím mať všetko pod kontrolou. Viac mi záleží na tom, aby som situácii čo najlepšie rozumela a vedela sa prispôsobiť tomu, čo príde.

Program ĽOréal■ÜMESCO Pre ženy v© vede: O

programe som sa dozvedela od svojej fakulty. Pôvodne

som sa nechystala prihlásiť, pretože som mala pocit, že na to ešte nemám. Až môj vedúci ma presvedčil, že sa nemám podceňovať a že má zmysel to skúsiť. Keď som potom dostala e-mail, že som laureatka, uvedomila som si, aké dôležité môže byť aj vonkajšie uznanie práce. Ako mladá vedkyňa premýšľam najmä nad tým, čo ešte neviem a čo všetko ešte treba zvládnuť. Oveľa menej sa zastavím pri tom, čo sa už podarilo. Preto toto ocenenie nevnímam len ako cenu za konkrétny projekt, ale aj ako silnú podporu môjho sebavedomia. Páči sa mi aj to, že program je určený ženám vo vede. V mnohých oblastiach nás stále nie je veľa a dôležité je aj, aby nás bolo vidieť. Veľmi konkrétne som to pocítila počas Európskej noci vedy, kam ma po získaní ocenenia pozvali na diskusiu. Po nej za mnou prišli stredoškoláčky a pýtali sa, ako som sa dostala k vede a aká bola moja cesta. Práve v tom vidím veľký význam takýchto

programov: mladé dievča uvidí pred sebou reálneho človeka a môže si povedať, že podobná cesta je možná aj pre ňu.

Ja v paralelnom svete: Mám veľa koníčkov, v ktorých by som sa rada realizovala možno v nejakom „druhom živote". Od detstva ma priťahuje umenie, takže asi by som sa venovala jemu a pracovala s technikou linorytu.

V poslednom čase snívam aj o tom, že by som sa naučila vyrábať strieborné šperky v byzantskom štýle. V hlave mám množstvo nápadov, len zatiaľ úplne nulové znalosti o tom, ako ich preniesť do materiálu a vlastnými rukami zrealizovať.

Dôvera vo vedu na Slovensku: Mám pocit, že na Slovensku je veda vo všeobecnosti celkom uznávaná. Osobne som sa nestretla s tým, že by niekto považoval moju prácu alebo prácu mojich kolegov za nezmyselnú alebo tvrdil, že vedecké inštitúcie netreba podporovať. Väčší problém vidím v obrovskom množstve informácií, ktoré dnes človek denne prijíma. Môže byť vskutku veľmi náročné rozlíšiť, čo je vedecký poznatok, čo nepresná interpretácia a čo úplný

výmysel. Navyše, dnešná veda prináša výsledky, ktoré môžu bez hlbších znalostí danej oblasti znieť neuveriteľne alebo podozrivo, hoci sú pravdivé. Práve túto neistotu vedia využívať rôzni neodborníci a šarlatáni. Preto je dôležité pýtať sa, odkiaľ informácia pochádza, kto ju tvrdí, o aké dôkazy sa opiera a potom si ju overiť - porovnaním dôveryhodných zdrojov, stanoviskom odbornej inštitúcie alebo aj pomocou AI, ktorú však treba používať kriticky. Čo všetko ma robí šťastnou: Sabatikaly mám veľmi rada.

Už som jeden absolvovala v Delaware a ďalší v Edinburghu a dodnes na ne veľmi rada spomínam. Chcela by som sa ešte dostať na veľa miest, veľmi by ma lákalo napríklad Japonsko alebo Kórea, stráviť tam niekoľko mesiacov, normálne tam žiť a sústrediť sa na jeden problém bez každodenného ruchu. Zároveň by som nechcela, aby bol taký pobyt iba o vede. Istý čas by som rada venovala nejakému autentickému remeslu, napríklad tradičnej kaligrafii. Mám rada proces, keď sa človek niečo učí úplne od začiatku a postupne vidí, ako sa zlepšuje. Asi práve kombinácia hlbokého sústredenia, nového prostredia, práce a učenia sa niečoho úplne iného by bola pre mňa ideálna.

Kde sa vidím v budúcnosti: Ako vždy, nemám presný plán, je to skôr pocit, ako by mal život vyzerať. Najprv sú to celkom jednoduché veci - mať svoje pokojné zázemie, miesto, kde sa cítim dobre a kam sa rada vraciam. Chcela by som sa poriadne naučiť powerlifting, začať sa venovať nejakému remeslu a celkovo si lepšie strážiť rovnováhu medzi prácou a tým, čo ma drží psychicky v pohode. Vo vede by som sa chcela ďalej aktívne rozvíjať, robiť zaujímavé projekty a mať okolo seba ešte viac šikovných ľudí, s ktorými sa dobre spolupracuje. Veľmi by som si želala, aby som raz mohla ísť do Kyjiva, učiť tam študentov a otvoriť pre nich okná pre vedu podobne, ako ich kedysi niekto otvoril mne.

RNDr. Ivana Šišoláková, PhD.

Katedra fyzikálnej chémie **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** Košice O čom je moja práca: V rámci svojho vedeckého výskumu sa venujem vývoju rýchlych a dostupných diagnostických metód založených na elektrochemických senzoroch s využitím nielen v humánnej, ale aj veterinárnej medicíny. Výskum nášho tímu sa momentálne zameriava najmä na stanovenie toxických látok u spoločenských zvierat s podozrením na otravu. V súčasnosti je potvrdenie otravy toxickými látkami vo veterinárnej medicíne založené na časovo a finančne náročných laboratórnych analýzach. Výsledok získava pacient až po niekoľkých dňoch, čo je čas, ktorý môže byť pre nastavenie vhodnej liečby rozhodujúci. Naša práca je zameraná nielen na vývoj samotného senzora, ale prináša komplexné konštrukčné riešenie spolu s prenosným meracím zariadením a vyvíjanou softvérovou aplikáciou, ktorá umožní veterinárnemu lekárovi získať jednoducho interpretovateľný výsledok priamo v ambulantnej praxi v priebehu niekoľkých sekúnd. Našou ambíciou je skrátiť čas od prvých klinických príznakov a odberu vzorky k rozhodnutiu o liečbe z niekoľkých dní na niekoľko desiatok sekúnd a zároveň rapídne znížiť cenu analýzy. Verím, že moderná diagnostika nemusí byť ukrytá iba za dverami špecializovaných laboratórií a že spojenie elektrochemie, materiálovej chémie a digitálnych technológií môže priniesť veterinárnej medicíne diagnostiku, ktorá bude rýchla, dostupná a použiteľná tam, kde je práve potrebná.

Odmalička v šľapajach vedy: Vyrastala som na Spiši v malej banskej dedinke Hnilčík. Rodičia ma od útleho detstva viedli k rešpektu

k prírode a obrovskej láske k zvieratám, a tak moje detstvo bolo plné psov, maäek, zajacov, škrečkov a vlastne všetkého živého, čo mi prišlo do cesty. Mojím veľkým detským snom bolo stať sa veterinárkou. Tento sen mi však prekazil neprekonateľný strach z krvi a ihiel, a tak som si postupne začala hľadať inú cestu, ktorá by ma napĺňala rovnako. Pre štúdium chémie som sa definitívne rozhodla až počas Dňa otvorených dverí na **Prírodovedeckej fakulte UPJŠ** v Košiciach. Dodnes si pamätám prednášku o možnostiach vedeckého výskumu, zahraničných spoluprácach a cestovaní, ktorú viedla moja súčasná kolegyňa doc. Straková Fedorková. Jej rozprávanie ma

natoľko zaujalo, že som sa rozhodla nielen pre štúdium chémie, ale dokonca aj pre fyzikálnu chémiu. Vtedy som, samozrejme, ešte netušila, že raz budeme spolupracovať na jednej katedre a že vďaka nej sa veda stane takou dôležitou súčasťou môjho života. Dnes mám pocit, že sa mi detský sen o veterinárnej medicíne predsa len splnil, hoci trochu inak, ako som si pôvodne predstavovala. Nemusím priamo vykonávať veterinárnu prax, no prostredníctvom svojho výskumu môžem prispievať k zlepšovaniu starostlivosti o zvieratá. A možno práve to je na vede najkrajšie - nikdy presne neviete, kam vás zavedie. Keď som ako malé dievča snívala o tom, že budem veterinárkou, určite by mi nenapadlo, že raz budem viesť katedru fyzikálnej chémie, pracovať na medzinárodných vedeckých projektoch a zároveň sa venovať výskumu, ktorý ma vracia k

mojej najväčšej láske - láske k zvieratám.

V čom je moja práca výnimočná:

Význam nášho výskumu vidím predovšetkým v tom, že sa snažíme preniesť vedecké poznatky z laboratória do každodenného života a vytvárať riešenia, ktoré môžu pomáhať ľuďom aj zvieratám. Naším cieľom je vyvíjať malé, cenovo dostupné a jednoducho použiteľné elektrochemické senzory, ktoré umožnia rýchlu diagnostiku priamo na mieste, bez potreby zložitého laboratórneho vybavenia a zdĺhavého čakania na výsledky. Podobný princíp sme testovali aj v humánnej medicíne, napríklad pri stanovovaní inzulínu či ďalších biologicky významných látok. Tam je však podstatne náročnejšie vykonať klinickú štúdiu a získať všetky povolenia etickej komisie. Mojím veľkým cieľom je, aby výsledkom našej práce nebola len vedecká publikácia, ale skutočný produkt, ktorý možno využívať v praxi. Predstavujem si malé prenosné diagnostické zariadenie prepojené s nami vyvíjanou mobilnou aplikáciou, ktoré by umožňovalo jednoduché a rýchle meranie pomocou jednorazových senzorov. K tomuto cieľu sa postupne približujeme. V súčasnosti sme už v patentovom konaní a spolupracujeme aj s veľkými spoločnosťami, ktoré nám pomáhajú posúvať naše technológie bližšie k praktickému využitiu. Pred nami je ešte testovanie a overovanie senzorov pri klinickej štúdii, no verím, že sa podarí naše výsledky pretaviť do konkrétneho produktu. Za skutočný úspech budem považovať moment, keď sa technológia vyvinutá v našom laboratóriu začne používať vo veterinárnych ambulanciách a pomáhať veterinárom pri rozhodovaní o liečbe pacientov. Práve vtedy bude mať naša vedecká práca ten najväčší zmysel.

Čo ma veda naučila: Predovšetkým trpezlivosti, vytrvalosti a pokore. Nie vždy všetko vyjde podľa našich predstáv, na druhej strane, každý úspech je potom o to silnejší a nesmieme motivujúci. Práve tieto momenty mi pripomínajú, prečo svoju prácu milujem a prečo má zmysel nevzdávať sa. Veda ma však formovala aj po ľudskej stránke. Naučila ma, že za každým úspechom stoja predovšetkým ľudia. Dnes, keď sama vediem katedru, si ešte viac uvedomujem, aké dôležité je vytvárať prostredie, v ktorom sa ľudia navzájom podporujú, cítia sa dobre nielen zamestnanci, ale aj študenti a neboja sa prichádzať s novými nápadmi. Zároveň si čoraz viac uvedomujem, že popri všetkých pracovných cieľoch je dôležité nezabúdať na ľudí, ktorých máme radi, a na chvíle mimo laboratória.

Program ĽOreal - UNESCO Pre ženy vo vede: O programe som vedela už dlhšie a vždy som ho vnímala ako krásnu iniciatívu, ktorá podporuje a zviditeľňuje prácu žien vo vede. Vo vede existujú rôzne ocenenia, ktoré sú uznaním vedeckej práce jednotlivcov aj celých výskumných tímov. Veľmi ma teší, že sa nám s kolegami podarilo získať aj niekoľko tímových vedeckých ocenení, ktoré si nesmierne vážim. Sú pre mňa potvrdením, že naša spoločná práca má zmysel a zároveň sú motiváciou pokračovať ďalej.

Program ĽOréal - UNESCO je však pre mňa výnimočný práve tým, že sa zameriava na podporu žien. Myslím si, že je veľmi dôležité zviditeľňovať úspešné vedkyne a ukazovať mladým dievčatám, že aj vedecká kariéra môže byť ich cestou. Ak môj príbeh inšpiruje čo len jedno dievča, aby sa nebálo ísť za svojím snom a venovať sa vede, budem to považovať za ďalší krásny úspech.

Ja v paralelnom svete: Fascinuje ma tréning a práca so služobným psami, preto by som v paralelnom svete bola určite veterinárkou, psovodkyňou alebo horskou záchranárkou. A ak už snívame vo veľkom, tak v úplne najparalelnejšom vesmíre by som k tomu mohla vlastniť ešte ranč alebo jazdeckú školu, aby som toho nemala málo.

Dôvera vo vedu na Slovensku: Spoločenské uznanie vedy na Slovensku je, žiaľ, stále na veľmi nízkej úrovni a stále klesá. Máme množstvo šikovných vedcov, ktorých výsledky sú porovnateľné s medzinárodnou úrovňou (a to napriek podmienkam v akých pracujú), no široká verejnosť o ich práci často ani nevie. O to viac ma mrzí, keď dôveru vo vedu a vedecké poznatky spochybňujú aj vzdelaní ľudia. V dnešnej dobe, keď máme prístup k obrovskému množstvu informácií, je čoraz dôležitejšie vedieť rozlišovať medzi odbornými poznatkami a osobnými názormi najmä pri ich verejnom prezentovaní. Sama sa snažím prostredníctvom prednášok, verejných podujatí či sociálnych sietí približovať našu prácu aj ľuďom mimo vedeckej komunity.

Čo všetko ma robí šťastnou: Ak by som si mohla dopriať sabatikal, určite by som sa vybrala k moru alebo do hôr. Ideálnou voľbou by pre mňa bolo Chorvátsko, ktoré milujem práve preto, že spája oboje. Myslím si však, že už po pár dňoch by mi práca začala chýbať, takže by som si so sebou určite zbalila aj pracovný notebook a vlastne by to žiaden sabatikal nebol. Moja práca je pre mňa jedným z najväčších koníčkov.

Kde sa vidím v budúcnosti: Nie som si istá, či mám až také odvážne vízie na päť, desať či pätnásť rokov dopredu, ale viem úplne presne, že už o pol roka si splním svoj druhý najväčší sen - do našej rodiny pribudne šteniatko samojeda. Svoj najväčší sen som si splnila pred piatimi rokmi, keď som si zaobstarala svoje prvé šteniatko tohto nádherného plemena. Verím, že s dvomi mi bude ešte veselšie. A kde sa

vidím o desať rokov?

Dúfam, že budeme stále všetci spolu, niekde na pláži alebo v horách sledovať západ slnka. To je pre mňa to najkrajšie.

Doc. PharmDr. Radka Michálková, PhD.

Ústav Farmakológie, **Lekárska fakulta UPJŠ** Košice O čom je moja práca: Venujem sa experimentálnej onkofarmakológii so zameraním na vývoj a farmakologickú charakterizáciu nových protinádorových látok odvodených od prírodných zlúčenín. Skúmame molekulárne mechanizmy, ktorými tieto látky navodzujú regulovanú smrť nádorových buniek, a možnosti prekonania mnohopočetnej liekovej rezistencie, ktorá patrí medzi hlavné príčiny zlyhania onkologickej liečby. Účinky nových zlúčenín hodnotíme aj na trojrozmerných modeloch nádorov, sféroidoch, ktoré vernejšie odrážajú vlastnosti nádorového tkaniva. V aktuálnom projekte sa zameriavame na glioblastóm, najagresívnejší nádor mozgu, pričom kombinujeme prírodné látky s biokompatibilnými nanočasticami s cieľom cieleného transportu liečiva k nádorovým bunkám. V ďalšom výskume by sme radi tieto poznatky posunuli bližšie k predklinickému overeniu a prispeli tak aspoň malým dielom k hľadaniu účinnejšej liečby onkologických ochorení.

Odmalička v šľapajach vedy: Vyrastala som na východnom Slovensku v rodine, kde sa na prírodu nikdy nepozeralo len z okna. Môj otec je včelár, a tak som odmalička videla, že úľ je dokonale zorganizovaný systém, v ktorom má každý jedinec svoju úlohu. Odmalička ma zaujímalo, ako veci v prírode fungujú a často som si čítala encyklopédie. Na gymnáziu som už vedela, že chcem študovať niečo s biológiou a chémiou. A farmácia spájala oboje. Na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach ma najviac bavila farmakológia, pretože je celá o otázkach „ako" a „prečo". Nielen o tom, či liek funguje, ale prečo a čo presne v tele spôsobí. Po škole prišla ponuka doktorandského štúdia na Ústave farmakológie **Lekárskej fakulty UPJŠ**. Úprimne, o vede som vtedy nevedela vôbec nič, len ma zaujala téma: ako prírodné látky pôsobia na nádory prsníka. Tam sa mi farmakológia prvýkrát spojila s onkológiou a už som pri nej zostala. Veľké sny som ako študentka nemala. O to viac ma dnes teší, kam ma zvedavosť doviedla: za posledné štyri roky som absolvovala osem zahraničných pobytov v rôznych výskumných centrách v Európe, vediem vlastných doktorandov a v tridsiatke som získala titul docent. Včom je moja práca výnimočná: Rakovina patrí k najčastejším príčinám úmrtí a jedným z najväčších problémov liečby je, že nádorové bunky sa naučia chemoterapii brániť. Liek do bunky vojde a ona ho jednoducho vyhodí von. V spolupráci s kolegami z Prírodovedeckej fakulty ale aj zo zahraničia hľadáme látky, ktoré by túto obranu dokázali prelomiť. Inšpiráciu už roky berú vedci z prírody. Rastlina nemá nohy, nemôže pred nepriateľom utiecť, a tak sa bráni chemicky. Polovica dnešných protinádorových liekov má korene v prírodných látkach, známym príkladom je tis (Taxus brevifolia), z ktorého pochádzajú taxány a množstvo iných. Z prírodnej molekuly často zostane len malý kúsok, chemici k nemu pridávajú rôzne ďalšie substituenty a my skúmame, ktorá z nich zabíja nádorové bunky a zdravé pritom šetrí. Zo série tridsiatich látok tak napokon zostanú dve či tri, ktoré stojí za to skúmať ďalej, no niekedy ani jedna. Dnes sa sústreďujem na glioblastóm, najagresívnejší nádor mozgu. Nedá sa celý chirurgicky odstrániť, väčšina liekov sa k nemu cez ochrannú bariéru mozgu nedostane a jeho bunky sú navyše veľmi rôznorodé. Naším cieľom je nájsť látku, ktorá by v malej dávke pomohla štandardnej liečbe zabrať lepšie a zároveň menej zaťažila pečeň či obličky. Veda však nie je výrobná linka, z ktorej na konci vypadne hotový liek. Vývoj nového lieku trvá aj pätnásť rokov a prejde rukami desiatok tímov. Ja stojím na začiatku tejto štafety. Mojím „výrobkom" je poznanie: sľubná molekula, pochopený mechanizmus, verný model nádoru, na ktorý môže nadviazať ďalší tím. Čo ma veda naučila: Predovšetkým pokore. Na začiatku bola veda pre mňa prekvapením. Pozriete do mikroskopu a vidíte len „guličky". Až keď spoznáte metódy, ktorými sa dá do tých nudných guličiek nazrieť, otvorí sa pred vamj celý vesmír. Veda ma naučila aj zvládať neúspech a frustráciu. Dnes si pri neúspechu poviem: dobre, nevyšlo to, poďme zistiť) prečo. Tiež som sa naučila, že veda nie je nikdy o jednom človeku. Rada citujem myšlienku, že v množstve radcov je víťazstvo. A ľudsky? Keď pracujete s bunkami choroby, na ktorú ľudia umierajú, začnete si viac vážiť zdravie a ľudí okolo seba. Tiež som si uvedomila, aký vzácny je čas, môj aj čas druhých ľudí.

Preto sa snažím ním neplytvať. Nechcem ho míňať na zbytočné spory či veci, ktoré nikam nevedú, a keď ma niekto požiada o pomoc alebo mi venuje svoj čas, beriem to vážne.

Program ĽOreal - UNESCO Pre ženy vo vede: Prihlášku som podala len preto, že ma nahovoril blízky kolega, bránila som sa však, že sa mi nechce do ďalších papierovačiek. Keď som ju odoslala, zabudla som na ňu. Správu o ocenení som potom takmer prehliadla. Blikla mi notifikácia, zbežne som prečítala „Congratulations" a až o chvíľu som sa zarazila a prečítala si ju poriadne. Vtedy mi došlo, že sa niekto skutočne systematicky zaujíma o ženy vo vede a chce ich podporiť. Fakt, že existuje takýto program určený ženám, ma veľmi potešil. Na pracoviskách v zahraničí, kde som pôsobila, ženy často prevažovali, takže problém nie je do vedy vstúpiť, ale udržať sa v nej. Po doktoráte prichádza križovatka medzi rodinou a vedou a kto na pár rokov vypadne, vracia sa do úplne iného sveta. Veľmi by pomohli štartovacie granty pre ženy po materskej. Takéto ocenenia zasa ukazujú dievčatám, že veda je aj pre ne a že sa to dá.

Ja v paralelnom svete: V paralelnom svete by som sa asi venovala archeológii alebo cestovaniu. Vždy ma bavili knihy a filmy o starovekých civilizáciách a historických objavoch a myslím, že práca v teréne by mi sedela. Napokon aj veda hľadá odpovede na otázky, na ktoré zatiaľ nik nepozná odpoveď. Druhou možnosťou by bola výtvarná činnosť. Kým som mala viac voľného času, maľovala som a modelovala šperky a rada by som sa k tomu vrátila. A ak by som si mala vybrať niečo úplne mimo vedy, viedla by som útulok pre zvieratá.

Dôvera vo vedu na Slovensku:

Je krehká a pandémia to ukázala veľmi ostro. Nemyslím si však, že ľudia vnímajú vedcov ako darmožráčov zo zlej vôle. Skôr nevidia, čo robíme, pretože veda sa dlho zatvárala do laboratórií a hovorila jazykom, ktorému rozumejú len odborníci. To je aj naša chyba. V mojom odbore vidím dezinformácie veľmi konkrétne. Ľudia sa ma pýtajú na „zázračné" prírodné prípravky proti rakovine. Pritom práve ja pracujem s látkami prírodného pôvodu a viem, že prírodné neznamená automaticky účinné ani bezpečné. Pre mnohých ľudí je ťažké predstaviť si, ako vlastne vzniká vedecký fakt. Za jedným záverom sú často roky práce v laboratóriu, opakované pokusy, kontroly a posudzovanie výsledkov inými odborníkmi skôr, než sa vôbec dostanú na verejnosť. Len samotné doktorandské štúdium farmakológie trvá štyri roky, a to po piatich rokoch vysokej školy. Naproti tomu článok, ktorý vyzerá odborne a sebavedomo radí, ako sa liečiť, dnes aj vďaka umelej inteligencii vznikne za štyri minúty. Osobne sa snažím vysvetľovať. Učím budúcich lekárov, zapájam sa do diskusií s verejnosťou a keď sa ma niekto pýta, radšej odpoviem trpezlivo, ako by som mala mávnuť rukou. Ľuďom odporúčam zopár jednoduchých otázok: Kto to tvrdí a čo o tom naozaj vie? Odkiaľ to má? Zarába na tom? Hovoria to isté aj odborné inštitúcie? Ak na tieto otázky nevieme odpovedať, je rozumné byť opatrný.

Čo všetko ma robí šťastnou:

Blízki ľudia, ktorým sa môžem zveriť a ktorí ma chápu. Dobrý výsledok v laboratóriu, keď po mesiacoch práce všetko zapadne do seba. Mnohé pokusy treba niekoľkokrát zopakovať, upravovať podmienky a hľadať chyby, takže keď sa výsledky konečne potvrdia, je to veľmi príjemný pocit. Ešte viac ma teší, keď s takým výsledkom príde môj doktorand alebo študent a vidím, že je na svoju prácu

hrdý. Znie to banálne, ale práve spánok mi zo všetkého chýba asi najviac. Potom by som veľmi rada cestovala, hlavne po Ázii. Najviac ma láka Čína.

Kde sa vidím v budúcnosti:

O päť rokov by som rada mala väčší tím, v ktorom budú doktorandi rásť a odchádzať do sveta s dobrým základom. Chcem priniesť domov

metódy, ktoré som videla v zahraničí. Vo výhľade desiatich či pätnástich rokov by som bola rada, keby mladí vedci zo Slovenska nemuseli odchádzať do zahraničia, ak nechcú.

PROGRAM ĽORÉAL- UNESCO PRE ZENY VO VEDE

Tento jedinečný medzinárodný program bol založený v Paríži roku 1998 na podporu žien vedkýň. Program sa postupne rozšíril do mnohých krajín sveta a dodnes vyznamenal viac ako 5.000 vedkýň zo 140 štátov sveta. Na Slovensku bolo doposial ocenených 25 vedkýň, ktoré si rozdelili sumu 133.000 eur. Tri laureátky tohtoročného jubilejného 10. ročníka programu na Slovensku získali každá 7.000 eur. Laureatkami ĽOréal-UNESCO Pre ženy vo vede Slovensko 2026 sa stali RNDr. Ivana Šišoláková, PhD., Mgr. Iryna Zabaikina, PhD. a doc. PfiarmDr. Radka Michálková, PhD. Ich projekty riešia konkrétne limity dnešnej vedy a medicíny: čas potrebný na diagnostiku otravy, skreslenie pri meraní génovej aktivity a možnosti cielenejšieho transportu protinádorových látok pri nádore mozgu.

Na tomto ročníku spoločnosť ĽOréal spolupracovala so Slovenskou akadémiou vied (SAV), Slovenskou organizáciou pre výskumné a vývojové aktivity (SOWA) a Slovenskou komisiou pre UNESCO.

Natália

Jakubcová

Vo voľbách kandidovali aj členovia košických občianskych hliadok. Uspeli len dvaja

4. 11. 2026, 10:12, Zdroj: **nasekosice.sk**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **vedenie UPJŠ OR vedenie Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, UPJŠ, Fakulta verejnej správy UPJŠ**
Dosah: **885** GRP: **0,02** OTS: **0,00** AVE: **144 EUR**

Vo voľbách kandidovali aj členovia košických občianskych hliadok. Uspeli len dvaja

Monika Ištvánová Redaktorka

Dnes 09:55

Rýchly súhrn článku

Článok sa venuje tomu, ako sa členovia košických občianskych hliadok uplatnili v komunálnych voľbách a či sa im podarilo pretaviť aktivizmus v uliciach do zisku mandátov. Uspeli len dvaja kandidáti z iniciatívy My komunita v mestskej časti Košice-Juh, zatiaľ čo ďalšie podobné združenia skončili bez zvolenia. Odborník zároveň upozorňuje na potrebu jasných pravidiel a oddelenia občianskej aktivity od verejnej funkcie.

V komunálnych voľbách uspeli z členov občianskych hliadok len dvaja kandidáti z OZ My komunita v mestskej časti Košice-Juh.

Patrik Kuba získal 559 hlasov a Tomáš Čekan 417 hlasov a obaja boli zvolení do miestneho zastupiteľstva.

Zakladateľ iniciatívy Peter Bobaľa kandidoval do mestského zastupiteľstva, no so 533 hlasmi skončil ako náhradník.

Združenia Chlapci zo sídliska pre sídlisko (Ťahanovce) a MOI Slovenská rodina (Terasa) vo voľbách neuspeli a skončili ako náhradníci.

Profesor Pavel Nečas (**UPJŠ**) vníma hliadky ako možný prínos pre pocit bezpečia, no zdôrazňuje, že nemajú nahrádzať políciu a musia fungovať s jasnými pravidlami.

Keď sme koncom septembra písali na portáli Naše Košice o občianskych hliadkach , upozorňovali sme, že ich členovia by mohli túto činnosť využiť aj na svoju politickú propagáciu. Po voľbách sme preto zisťovali, či sa aktivizmus v uliciach kandidátom skutočne podarilo pretaviť do zisku poslaneckých mandátov. Opýtali sme sa, ako svoje výsledky hodnotia aktéri a ako fenomén občianskych hliadok s politickým presahom vnímajú odborníci.

Videli sa v komunálnej politike

Účasť členov hliadok v tohtoročných komunálnych voľbách priniesla rozdielne výsledky. Potvrdilo sa však, že spájanie občianskej iniciatívy s politikou nie je na košických sídliskách ojedinelé. Kým zástupcovia iniciatívy My komunita v mestskej časti Košice-Juh premenili svoju prítomnosť v uliciach na zisk dvoch poslaneckých mandátov, aktivisti zo združení Chlapci zo sídliska pre sídlisko (Ťahanovce) a Miestnej občianskej iniciatívy Slovenská rodina – MOI SR (Terasa) vo voľbách neuspeli a skončili iba na pozíciách náhradníkov.

Vznik hliadok vníma aj profesor Pavel Nečas z **Fakulty verejnej správy UPJŠ** v Košiciach, ktorý sa zaoberá bezpečnostnými štúdiami v rámci politických vied, ako potenciálne významný prínos pre zvýšenie pocitu bezpečia obyvateľov. Zároveň však upozorňuje, že ich činnosť nesmie nahrádzať prácu štátnej či mestskej polície a musia fungovať s jasnými pravidlami. K prepojeniu občianskych hliadok s politikou dodáva, že podmienkou je prísne oddelenie občianskej aktivity od verejnej funkcie.

Profesor Pavel Nečas z **Fakulty verejnej správy UPJŠ**. / foto: upjs.sk

Mandáty len na Juhu

Spomedzi členov hliadok uspelo so ziskom poslaneckých kresiel len občianske združenie My komunita zo sídliska Železníky. Do miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice-Juh boli zvolení jeho členovia Patrik Kuba so ziskom 559 hlasov a Tomáš Čekan, ktorý získal 417 hlasov. Zakladateľ iniciatívy Peter Bobaľa, ktorý kandidoval do mestského zastupiteľstva, skončil s 533 hlasmi na pozícii náhradníka a do zastupiteľstva sa nedostal. „Výsledok volieb z pohľadu OZ My komunita hodnotím ako pozitívny, pretože uspeli dvaja kandidáti," uviedol v písomnom stanovisku Bobaľa.

Prepojenie občianskej aktivity s politickou kandidatúrou považuje zakladateľ iniciatívy za správne. „Zvolení poslanci budú môcť v zastupiteľstve presadzovať záujmy obyvateľov, ktorí im dali mandát. Veľmi dobre poznajú problematiku občanov, keďže sa pri hliadkach zastavujú pri občanoch a počúvajú, čo ich trápi a sužuje priamo v uliciach," vysvetľuje Bobaľa.

Členovia hliadky My komunita kandidovali s podporou starostky Juhu Anny Súkeníkovej. / FB: Košickí Južania

Kombináciu poslaneckého mandátu a pôsobenia v neoficiálnej dobrovoľnej hliadke nepovažuje za nevhodnú ani profesor Pavel Nečas, ktorý svoje stanovisko konzultoval s odborníčkou na problematiku ochrany osôb a majetku vo verejnej správe Janou Antalíkovou z **UPJŠ**. Poslanec tak podľa jeho slov získava bezprostredný kontakt s dianím v uliciach a môže relevantnejšie argumentovať za posilnenie bezpečnostných opatrení či zvýšenie počtu policajných hliadok. „Osobne teda v tejto kombinácii nevidím zásadný problém, pokiaľ sú jasne oddelené kompetencie poslanca a člena občianskej hliadky a nedochádza k zneužívaniu politického postavenia alebo verejnej funkcie," konštatuje Nečas s tým, že obe úlohy musia byť vykonávané zodpovedne a nie na úkor druhej.

Na dôležitosť vlastnej identifikácie narazila pred voľbami iniciatíva My komunita, ktorej červené oblečenie začali zneužívať iné skupiny. „Prehodnotili sme oblečenie a naši chlapci dnes používajú reflexné označenie na rukáve," spresnil zmenu Peter Bobaľa.

Očakávania a realita na Ťahanovciach

Na Sídlisku Ťahanovce kandidovali členovia občianskeho združenia Chlapci zo sídliska pre sídlisko ako nezávislí kandidáti, no ani jeden z nich mandát nezískal a skončili ako náhradníci. Spoluzástupca združenia Ľubomír Palaščák získal 990 hlasov, predseda združenia Erik Csillag dostal 859 hlasov a člen Martin Drábik 757 hlasov. Vzhľadom na to, že vo volebnom obvode hlasovalo približne 5 600 ľudí, predstavitelia združenia považujú výsledok za obrovskú podporu a záväzok.

Zástupcovia iniciatívy však priznávajú, že predvolebné ohlasy spojené s ich popularitou na sociálnych sieťach a na sídlisku naznačovali iný výsledok. „Bývame na sídlisku Ťahanovce od malička, preto nás ľudia poznajú a mali sme ohlasy na to, že nás pôjdu voliť, no skutočnosť bola iná. Ľudia rozhodli tak, ako rozhodli," uviedli v písomnom stanovisku.

Členovia hliadky Chlapci zo sídliska pre sídlisko majú podporu starostu a hliadkovať budú naďalej bez ohľadu na výsledky vo voľbách. / foto: FB Chlapci zo sídliska pre sídlisko

Tvrdenia niektorých obyvateľov a analytikov, že hliadky slúžili ako marketingový nástroj na vstup do politiky, združenie nepotvrdzuje. „My sme o kandidatúre prv neuvažovali vôbec, rozhodli sme sa spontánne. Netlačili sme ani na kampaň, neotravovali sme ľudí, neboli sme agresívni ani drzí, ako poniektorí kandidáti," napísali zástupcovia hliadky s tým, že celú činnosť aj kampaň financovali z vlastných zdrojov a politická práca by bola v prípade ich úspechu od činnosti združenia oddelená.

Neúspech a mlčanie na Terase

Bez zisku mandátu skončili v mestskej časti Košice-Západ aj zástupcovia iniciatívy MOI SR, ktorá začala na Terase pôsobiť koncom augusta. Združenie pri svojom vzniku na verejnosti ani na sociálnych sieťach neukazovalo tváre. Členov prezentovalo od chrbta a ich mená neuvádzalo. Odôvodňovalo to ochranou súkromia, pravidlami GDPR a prevenciou pred prípadnými vyhrážkami, čo bezpečnostný konzultant Buráš spochybňoval s tým, že maskovanie patrí bezpečnostným zložkám, napríklad kukláčom.

Napriek deklarovanej anonymite si obyvatelia Terasy pred voľbami našli v poštových schránkach letáky s menami, fotografiami tvárí a vizuálom MOI SR pri trojici kandidujúcich členov. / foto: Eva Epe

Na letákoch zároveň prezentovali politickú podporu od koalície strán Smer-SD, Hlas-SD, SNS, Republika a Právo na pravdu. Michal Badlík kandidoval do mestského zastupiteľstva za obvod Košice-Západ, kde mu 1 103 hlasov na zvolenie nestačilo. Súbežne sa uchádzal o post miestneho poslanca v treťom volebnom obvode zahŕňajúcom Luník IV, VII, VIII, kde s 574 platnými hlasmi skončil len ako náhradník.

Tri dni pred voľbami zverejnili členovia MOI SR fotku s Andrejom Sitkárom (bývalým zástupcom starostu MČ KE-Západ) a Petrom Hajdúm (miestnym poslancom). / FB: MOI SR

V obvode Luník I, II a III kandidovali za miestnych poslancov ďalší dvaja predstavitelia iniciatívy. Pavol Durila získal 363 hlasov a spolu s Matejom Frčkom (305 hlasov) skončili ako náhradníci. Na otázky redakcie týkajúce sa zhodnotenia volebných výsledkov zástupcovia MOI SR e-mailom nereagovali.

Symptóm nedostatku policajtov

Vznik dobrovoľníckych hliadok v Košiciach možno podľa profesora Nečasa do určitej miery vnímať ako dôsledok nedostatočného zabezpečenia niektorých bezpečnostných funkcií zo strany štátu a samosprávy, ale aj ako prejav občianskej angažovanosti. Dlhodobý nedostatok príslušníkov štátnej a mestskej polície v uliciach označuje za veľmi závažný problém. „Ak jej personálne kapacity neumožňujú dostatočne pokrývať potreby jednotlivých mestských častí, môže to viesť nielen k zhoršeniu objektívnej bezpečnostnej situácie, ale aj k oslabeniu subjektívneho pocitu bezpečia obyvateľov," vysvetľuje vysokoškolský pedagóg.

Dobrovoľnícke skupiny však podľa neho nemajú rovnaké kompetencie ani odbornú prípravu ako policajný zbor či mestská polícia, a preto nemôžu suplovať profesionálne zložky ani slúžiť ako náhrada za riešenie ich personálneho poddimenzovania.

Štát a samospráva musia naďalej niesť plnú zodpovednosť za verejný poriadok a monopol na legitímne použitie sily musí zostať výlučne v rukách štátu. „Hranicu vidím predovšetkým tam, kde sa preventívne pôsobenie mení na svojvoľný zásah, zastrašovanie, obmedzovanie osobnej slobody alebo uplatňovanie fyzickej sily. Úlohou občianskych hliadok má byť pomáhať pri zvyšovaní bezpečnosti, nie nahrádzať políciu ani vykonávať spravodlivosť vo vlastnej réžii," zdôrazňuje Nečas.

Riziká a požiadavka na zaškolenie

Pri fungovaní neoficiálnych hliadok podľa odborníka nemožno úplne vylúčiť riziko, že jednotlivci začnú brať zákon do vlastných rúk. Členstvo v takejto skupine nikomu neposkytuje osobitné právomoci ani ho nezbavuje osobnej zodpovednosti za prípadné porušenie zákona či neprimeraný zásah. Samosprávy by však podľa Nečasa nemali spoluprácu s hliadkami automaticky odmietať, ale mali by ich činnosť legitimizovať prostredníctvom jasných pravidiel a inštitucionálneho dohľadu.

„Odporúčal by som, aby každý jeden člen dobrovoľnej hliadky absolvoval vstupné zaškolenie a pravidelné preškoľovanie. Súčasťou by malo byť predovšetkým oboznámenie sa s právnym rámcom ich činnosti, rozsahom oprávnení, povinnosťami a hranicami ich konania," uvádza profesor s tým, že dôraz by sa mal klásť na zvládanie konfliktov a komunikáciu.

Budúcnosť hliadok a charita

Iniciatívy z Juhu aj z Ťahanoviec potvrdzujú, že v uliciach plánujú pôsobiť aj naďalej. Spoluprácu s vedením samosprávy si zástupcovia ťahanovskej hliadky pochvaľujú. Združenie deklaruje veľmi dobré vzťahy so starostom aj prednostkou, s ktorými našlo spoločnú reč v oblasti bezpečnosti, a do ulíc podľa vlastných slov vyrazilo hneď na druhý deň po voľbách.

Združenie My komunita registruje príchod nových členov a pri hliadkovaní chce uplatňovať teóriu rozbitého okna (kriminologický princíp, podľa ktorého včasné odstraňovanie drobných priestupkov a viditeľného neporiadku vo verejnom priestore predchádza vzniku závažnejšej kriminality - pozn. red.).

Novozvolení poslanci sa chcú zamerať na bezpečnosť cez ľudské zdroje aj materiálno-technické prostriedky a presadiť memorandum o spolupráci s mestskou časťou Košice-Juh. „Tak ako existujú miestne občianske poriadkové služby (MOPS) zložené prevažne z rómskych občanov, tak nevidím dôvod, prečo by také isté hliadky nemali mať občania mestských častí. Je to podpora pre mestskú a štátnu políciu," myslí si Bobaľa.

Miestne občianske a preventívne služby (MOPS) však na rozdiel od neoficiálnych dobrovoľníckych iniciatív fungujú ako oficiálny projekt riadený a financovaný štátom. Zriaďuje a z eurofondov ho financuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ktorý patrí pod Úrad vlády SR, v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Členovia MOPS nie sú neformálni dobrovoľníci, ale riadni zamestnanci obcí a miest v pracovnom pomere, ktorí musia prejsť výberovým konaním, odborným školením a pri výkone služby priamo podliehajú **vedeniu** samosprávy a metodickému usmerňovaniu štátnej či mestskej polície.

text: Monika Ištvánová

foto: FB Chlapci zo sídliska pre sídlisko

Článok nahovoril/a: Diana

UPJŠ RUN prispel k vybaveniu nemocnice v Košiciach

4. 11. 2026, 12:24, Zdroj: **nasekosice.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: **885** GRP: **0,02** OTS: **0,00** AVE: **122 EUR**

UPJŠ RUN prispel k vybaveniu nemocnice v Košiciach

Dnes 12:22

Rýchly súhrn

UPJŠ v spolupráci so združením Cocktail Pace podporila Detskú fakultnú nemocnicu v Košiciach.

Nemocnica dostala 11 televízorov a hygienické potreby.

Financovanie daru pochádzalo z výťažku podujatia **UPJŠ** RUN.

Podujatie prilákalo približne 500 účastníkov.

Vyzbieralo sa viac ako 3 500 eur.

Fotogaléria

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v spolupráci so združením Cocktail Pace darovala Detskej fakultnej nemocnici v Košiciach 11 televízorov a hygienické potreby. Tento dar bol financovaný z výťažku podujatia **UPJŠ** RUN, ktoré prilákalo 500 účastníkov a vyzbieralo viac ako 3 500 eur.

Zdroj: facebook, Detská fakultná nemocnica Košice, Naše Košice

Hľadá sa riešenie mestských častí v Košiciach

4. 11. 2026, 18:29, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **STVR 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, FF UPJŠ**
AVE: **7098 EUR**

Hľadá sa riešenie mestských častí v Košiciach

Andrej Bálint, moderátor

Košice budú mať definitívne menej mestských častí. Koľko ich bude, zatiaľ jasné nie je. Riešenie majú teraz v rukách novozvolení mestskí poslanci. Urobiť tak musia do konca marca. Ak sa nedohodnú, počet mestských častí sa automaticky zníži na 4.

Ondrej Behún, redaktor Slovenskej televízie

Novozvolený primátor Ladislav Lorinc už počas volebnej noci vyhlásil, že rozhodnúť by mali ľudia.

Ladislav Lorinc (Košická strana), novozvolený primátor mesta Košice

Ja som vždy hovoril, že som za dvojstupňovú samosprávu. Čaká nás teda referendum a so zastupiteľstvom a takisto aj so starostom sa budeme baviť o tom, aké referendové otázky dáme.

Ondrej Behún, redaktor Slovenskej televízie

Na dohodu však poslanci veľa času nemajú. Oslovili sme viacerých z nich. Očakávajú, že riešenie nájdu.

Marcel Vrchota (SaS), mestský poslanec, starosta MČ Košice-Západ

Ja si osobne myslím, že bude vôľa sa dohodnúť pre to, aby sme si rozhodovali tieto veci my sami v Košiciach, aby o tom nerozhodovali poslanci v Bratislave.

Lucia Ľaščíková (STANK), mestská poslankyňa, starostka MČ Košice-Šaca

Máme krátky čas, aj z toho dôvodu, že polovička zastupiteľstva sú noví poslanci, noví ľudia, takže máme čo robiť, aby sme stihli ten návrh predložiť.

Ondrej Behún, redaktor Slovenskej televízie

Jednoznačná dohoda na počte mestských častí zatiaľ neexistuje. Dohodnúť sa budú musieť aj na ich kompetenciách, teda na tom, čo všetko budú mať na starosti.

Patrícia Helfenová (Nezávislá), novozvolená mestská poslankyňa

Bude to veľmi náročné, pretože v súčasnosti máme starostov, ktorí si budú chcieť obhájiť a možno aj tak účelovosť svoje posty.

Martin Mudrák (PS), novozvolený mestský poslanec

Ja dlhodobo a konzistentne komunikujem moju preferenciu nula mestských častí. Toto rozhodnutie je podložené dátami. Bude to samozrejme o celkom konsenze tohto nového meckého zastupiteľstva, v ktorom sme ale dostali veľmi silný mandát.

Ondrej Behún, redaktor Slovenskej televízie

Politológ pripomína, že z poslaneckého klubu okolo nového primátora už v minulosti prišlo niekoľko návrhov. Hovorilo sa o viacerých alternatívach.

Alexander Onufrák, politológ, **FF UPJŠ** v Košiciach

Či to bude naozaj tie 4 mestské časti, alebo 5, alebo hovorilo sa o nejakých 7, 8, dokonca aj to číslo môže byť väčšie. Akékoľvek riešenie, ktoré bude menej ako 22, tak považujem za pozitívom premestu.

Ondrej Behún, redaktor Slovenskej televízie

Nech už je alternatívny návrh poslancov akýkoľvek, spĺňať musí novelizovaný zákon o meste Košice. Ten udáva maximálny počet budúcich mestských častí 10. Ondrej Behún, Slovenská televízia.

Súhrn výsledkov zo dňa 4. 11. 2026

4. 11. 2026, 21:15, Zdroj: **hockeyslovakia.sk**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzitné spolky, organizácie a médiá**, Kľúčové slová: **University Spartacus**

Dosah: **12 110** GRP: **0,27** OTS: **0,00** AVE: **119 EUR**

Súhrn výsledkov zo dňa 4. 11. 2026

Univerzitná hokejová liga

University Spartacus Košice - HK UMB Banská Bystrica 1:2 (1:1, 0:1, 0:0)

Góly: 8. Divulit Dušan - 12. Krcho Matej , 22. Plaucha Marek

Návšteva: 214 divákov

Zápasové info: Prehľad :: Štatistiky :: Zostavy :: Herné situácie

Kde hrozí vážny nedostatok lekárov?

5. 11. 2026, Zdroj: **Zdravotnícke noviny**, Strana: 3, Vydavateľ: **MAFRA Slovakia, a.s.**, Autor: **Michaela Mihoková**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Roman Martinský**
Dosah: **14 000** GRP: **0,31** OTS: **0,00** AVE: **2158 EUR**

Kde hrozí vážny nedostatok lekárov?

Záujem o štúdium medicíny na Slovensku rastie. Plné posluchárne lekárskych fakúlt však ešte automaticky neznamenajú dostatok lekárov. Problém totiž nie je len v ich počte, ale aj v tom, aké špecializácie si vyberú. Lekárov niektorých špecializácií je už teraz nedostatok. Na vyšetrenie u kardiológa, gastroenterológa či onkológa pacienti čakajú celé mesiace. Navyše starnutie populácie zvýši nároky na zdravotnú starostlivosť. Do prvých ročníkov lekárskych fakúlt nastúpilo tento rok 884 študentov, vlani ich bolo 853 a pred dvoma rokmi 722.

Prvákov medikov by pritom mohlo byť ešte viac, po maturite však strácame približne 700 mladých ľudí, ktorí odchádzajú študovať medicínu do Českej republiky, upozorňuje analytik Martin Smatana, MSc.. „O týchto ľudí sa musíme aktívne zaujímať, aby sa sem vrátili pracovať," zdôraznil. Bez nových lekárov sa podľa neho systém totiž neudrží.

Všetci študenti medicíny začínajú svoju cestu k lekárskemu diplomu šesťročným štúdiom všeobecného alebo zubného lekárstva. O tom, akým lekárom sa mladí medici stanú, sa rozhoduje až v závere ich štúdia alebo po jeho skončení, keď si vyberajú špecializačný odbor, v ktorom následne absolvujú niekoľkoročnú prípravu. Najviac prvákov – až 368 – tento rok prijala Univerzita Komenského v Bratislave. Ako spresnila hovorkyňa jej lekárskej fakulty Lenka Stejskalová, prihlásiť sa na špecializačné štúdium môže absolvent všeobecného či zubného lekárstva kedykoľvek počas roka. „V období od 1. septembra 2026 do 26. októbra 2026 požiadalo o zaradenie do niektorého zo špecializačných odborov akreditovaných na LF UK 26 účastníkov – absolventov, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium v akademickom roku 2025/2026," priblížila.

V popredí sú anesteziológia aj pediatria

Najväčší záujem na Univerzite Komenského v Bratislave bol o odbory anesteziológia a intenzívna medicína a kardiológia. Do každého z týchto odborov sa prihlásili štyria absolventi. Po troch sa zaradili do špecializačných štúdií pediatrie, oftalmológie a neurochirurgie. Po dvaja uchádzači sa prihlásili na štúdium rádiológie a gastroenterológie. „Do špecializačných odborov detská psychiatria, endokrinológia, gynekológia a pôrodníctvo, chirurgia a kardiochirurgia sa zaradil jeden absolvent," doplnila Stejskalová. Aj na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine podľa jej hovorkyne Zuzany Marčekovej evidujú najvyšší záujem o štúdium anesteziológie a intenzívnej medicíny a najmenší o rádiológiu. V Košiciach majú zas absolventi najväčší záujem o štúdium pediatrie. „Najmenší záujem je, naopak, o pracovné lekárstvo a endokrinológiu," uviedol hovorca Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Roman Martinský**.

Kde hrozí najväčší nedostatok?

Ministerstvo zdravotníctva v rámci Národnej stratégie stabilizácie a riadenia ľudských zdrojov v zdravotníctve vypracovalo prognózu, ktorá odhaduje, v ktorých lekárskych špecializáciách bude do roku 2040 najväčší nedostatok odborníkov. „Najväčšiu potrebu doplnenia ukazuje model pri všeobecných lekároch, a to 1 400, anesteziológov a intenzivistov nám bude chýbať asi po 900, internistov 700, chirurgov, pediatrov prvého kontaktu a psychiatrov asi po 500," priblížil Smatana. Aj keď štúdium anesteziológie mladých podľa aktuálnych dát z lekárskych fakúlt láka, samotný záujem ešte nemusí znamenať, že sa podarí vychovať dostatok nových špecialistov. Na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského sa v sledovanom období prihlásili do tohto odboru len štyria absolventi.

Smatana upozorňuje, že vývoj potrieb zdravotníctva možno do veľkej miery predvídať. Kľúčovým ukazovateľom je podľa neho aj demografia. „Tí, ktorí budú o 15 rokov seniormi, už žijú. Sú to dnešní päťdesiatnici zo silných ročníkov 70. rokov, ktorí budú do dôchodku odchádzať zhruba medzi rokmi 2035 a 2045. Priemerný vek obyvateľa do roku 2040 stúpne približne o štyri roky," vysvetlil. So starnutím populácie porastie aj počet chronicky chorých pacientov. Potrebu lekárov však nebude určovať len počet pacientov.

Meniace sa predstavy zdravotníkov

Zohľadniť treba aj meniace sa predstavy samotných zdravotníkov o pracovnom živote. Mladšia generácia totiž podľa Smatanu pristupuje k pracovným úväzkom inak ako jej predchodcovia. „Dnešný systém navyše do veľkej miery drží generácia, ktorá je zvyknutá slúžiť, robiť nadčasy a popri nemocnici mať ešte ambulanciu," upozorňuje Smatana. Súčasná generácia podľa neho nechce žiť v práci. Chce mať

viac času na rodinu, predvídateľné služby, kratší úväzok a do podnikania sa jej veľmi nechce. Myslí si, že ak odíde lekár, ktorý doteraz zvládal prácu za dvoch, jeden čerstvý absolvent ho plnohodnotne nenahradí. Navyše je potrebné zabrániť odchodu absolventov do zahraničia. Pomôcť by mohol práve flexibilnejší pracovný čas. „Ak bude mladá lekárka ordinovať štyri dni v týždni so sestrou a s administratívnou pomocou, je to stále lepšie, ako keď odíde do Česka. Lekár po šesťdesiatpäťke by zase mal mať možnosť pracovať na kratší úväzok, nie voliť len medzi plným nasadením a zatvorením ambulancie," dodal.

Analytik Smatana upozorňuje, že vývoj potrieb zdravotníctva možno do veľkej miery predvídať

Ak bude mladá lekárka ordinovať štyri dni v týždni so sestrou a s administratívnou pomocou, je to stále lepšie, ako keď odíde do Česka

Foto: Dreamstime

Do prvých ročníkov lekárskych fakúlt nastúpilo tento rok 884 študentov

Autor: Michaela Mihoková